

УДК 631.173:346.548

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІЙ ТЕХНІЦІ – НАЛЕЖНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ

*І.Д.Бурковський, кандидат технічних наук, доцент
Миколаївській державний аграрний університет*

Розглянуто основні аспекти та напрями здійснення ремонту і обслуговування сільськогосподарської техніки. Висвітлено передовий досвід розвинутих країн світу і вітчизняних підприємств

**Вісник аграрної науки Причорномор'я,
Випуск 2, 2005**

у цій сфері.

Рассмотрены основные аспекты и направления осуществления ремонта и обслуживания сельскохозяйственной техники. Освещен передовой опыт развитых стран мира и отечественных предприятий в данной сфере.

В умовах гострої нестачі коштів дуже важливою проблемою є необхідність збільшення терміну використання технічних засобів. Особливе значення має забезпечення їх своєчасного і якісного ремонту та обслуговування, бо простої техніки і обладнання завдають господарствам дуже велику шкоду.

Ремонт та обслуговування техніки, що використовується в аграрному виробництві, на практиці здійснюється або силами самих господарств, або спеціалізованими ремонтними підприємствами (частіше за все — районного рівня). При наявності належної ремонтної бази і кваліфікованих кадрів здійснення ремонтів та технічного обслуговування власними силами сільськогосподарських формувань коштує дешевше. Однак, враховуючи гостру нестачу в них фінансових ресурсів, далеко не кожне аграрне підприємство в змозі нині забезпечити проведення вказаних робіт на належному рівні. Тому виникає гостра необхідність виконання ремонтно-обслуговуючих робіт спеціалізованими сервісними формуваннями.

Як свідчить світовий досвід, найбільш ефективним і якісним є технічне обслуговування, яке здійснюється безпосередньо заводами та фірмами, що її виготовляють. І це не випадково, бо краща організація сервісу техніки, яку вони постачають сільськогосподарським виробникам, підвищує її конкурентоспроможність, забезпечує скорішу реалізацію виготовленої продукції. Зрозуміле, що повністю забезпечити здійснення ремонтів та технічного обслуговування власних виробів безпосередньо на заводі немає ні можливості, ні доцільності. Ці функції повинні виконувати їх дилерські служби.

Останні є тією ланкою, яка здійснює зв'язок між фірмами-виготовлювачами машин і обладнання та їх споживачами. Поряд з належною організацією продажу техніки важливими функціями дилерських підприємств є її передпродажне обслуговування і регулювання, усунення дрібних дефектів, перевірка важливих вузлів, а

після реалізації — технічний сервіс машин у гарантійний період, консультації для господарств з питань експлуатації технічних засобів, інформація фірми-виготовлювача про характер недоліків її продукції. На частку технічного сервісу припадає приблизно 20-25% від обсягів робіт дилерських формувань.

Для забезпечення належного сервісу фірми-виготовлювачі організують навчання керівників технічних служб, механіків та дилерів правилам обслуговування машин. Фірми заздалегідь розробляють повний комплект необхідної технічної документації. Крім того, окремі з них збільшують гарантійний термін безкоштовного ремонту тракторів до 2-3 років, а на деякі машини і деталі — до 5 років.

Досягненню довіри споживачів до фірми-виготовлювача сприяє організація належного забезпечення нової техніки запасними частинами і оперативності їх доставки. Одночасно фірма гарантує поставку запчастин протягом 10-ти років з дня завершення випуску даного технічного засобу.

Слід вказати, що провідні фірми-виробники сільськогосподарської техніки питанням її післяпродажного сервісу приділяють не менше уваги, ніж її виготовленню. За кордоном вважають, що кожний вкладений в технічний сервіс долар забезпечує у 2 рази більший прибуток, ніж у виробництві машин.

Фірми-виготовлювачі створюють мережу підприємств по ремонті своїх машин, вузлів та агрегатів. Цікаво, що гарантія на відремонтовані вироби частіш за все є такою ж, як і на нову техніку.

За даними національної асоціації дилерів тракторних запасних частин, у США нараховується близько 500 підприємств та пунктів по відновленню та реалізації деталей, вузлів і агрегатів сільськогосподарської техніки. Причому, ціни на відремонтовані таким чином деталі та вузли становлять близько 60% від цін на нові [1].

Прикладом належної організації сервісного обслуговування безпосередньо заводом-виготовлювачем сільськогосподарських машин може бути мережа пунктів по обслуговуванню техніки Харківського тракторного заводу (ХТЗ). Вона створена ним сумісно з німецькою компанією “Дойтц”, яка поставляє двигуни. Спочатку

остання забезпечила завод устаткуванням, діагностикою, 15-тю сервісними автомобілями. Нині у ХТЗ в Україні нараховується 24 пункти технічного обслуговування, 6 з яких мають розширений гарантійний комплект. Крім того, використовуючи старі зв'язки, завод надав деяким МТС, об'єднанням Сільгосптехніки, статус дилера, а окремим господарствам — статус представника. При цьому спеціалісти цих структур обов'язково повинні були пройти навчання безпосередньо на ХТЗ.

Для забезпечення високої якості технічного обслуговування ХТЗ заборонив господарствам проводити його власноруч (крім щоденного). Це має робити винятково спеціаліст заводу не пізніше, ніж через 2-3 доби після заявки і проплати. Завдяки такій системі серйозних відмов споживача через вину заводу в останній час не було, що демонструє здатність харківських тракторів працювати на належному рівні [2].

Викладений досвід ХТЗ доцільно поширити і на інші заводи сільськогосподарського машинобудування. Зрозуміло, для цього потрібні відчутні вкладення, але проводити таку роботу (хоча б поступово) вкрай необхідно.

За останні роки в розвинутих державах світу більшість дилерів від обслуговування окремих фірм-виготовлювачів машин перейшли до реалізації техніки одночасно декількох фірм, що забезпечує більш високу ефективність роботи дилерських структур. Такий підхід дозволяє економити на утриманні торгової та ремонтної мережі, а в наших скрутних умовах — і максимально використовувати її матеріально-технічну базу, яку ще вдалося зберегти. Тому і в Україні доцільно створити єдину для підприємств тракторного та сільськогосподарського машинобудування дилерську систему.

Згідно із затвердженим порядком затрати на усунення відмов техніки через вину заводу-виготовлювача в гарантійний період повинні повністю компенсуватися за його рахунок. Але, на жаль, рівень фактичного покриття цих витрат частіше за все не перевищує і третини.

Необхідно, однак, визнати, що ремонт та обслуговування техніки, що здійснюється спеціалізованими формуваннями (як фірмо-

вими, так і нефірмовими) поки що є дорогими. А це далеко не кожному господарству під силу. Виходом з цього складного стану, на наш погляд, є раціональне сполучення зусиль аграрних підприємств і спеціалізованих формувань при проведенні ремонтно-обслуговуючих робіт. За даними І.О.Юдіна і І.З.Галіуліна, при спільному їх здійсненні затрати на утримання техніки на 1 т витраченого палива і 100 умовних еталонних гектарів у порівнянні з господарствами, що виконують ці роботи власними силами, менше відповідно на 34,7% і 16,3% [3]. Але слід відмітити, що ефективність технічного обслуговування аграрного виробництва в першу чергу визначається рівнем організації ремонтно-обслуговуючої справи, обсягами і строками проведення передбачених технологією операцій тощо.

Втрати від простоїв техніки особливо великими бувають у тваринництві, бо тривалість усунення відмов обладнання відповідно зоотехнічним вимогам не повинна перевищувати допустимих перерв у його роботі, які залежно від технологічного процесу становлять 2-8 годин. Між тим, значна частина машин характеризується великою кількістю відмов у процесі експлуатації та низькою ремонтною здатністю. Але слід відмітити, що, якщо для діагностування тракторів, комбайнів, автомобілів створено багато механічних і електронних засобів, то для тваринницького обладнання їх явно недостатньо.

Враховуючи вказане, а також те, що в сучасних скрутних фінансових умовах не кожне господарство в змозі забезпечити своєчасний якісний ремонт свого тваринницького обладнання, цими справами повинно займатися якесь кооперативне (корпоративне) формування (або МТС, інша сервісна структура), що організується в районі.

Для підвищення ефективності технічних послуг значну їх частину доцільно надавати безпосередньо у господарствах. Цьому ж сприяє використання, з одного боку, пересувних засобів ремонту, обслуговування, діагностування і заправки нафтопродуктами, а з другого — можливостей машинних дворів і пунктів технічного обслуговування самих сільськогосподарських підприємств.

ЛІТЕРАТУРА

1. Услуги, предоставляемые зарубежными фирмами потребителям тракторов и сельскохозяйственных машин // Техника и оборудование для села. – 2000. - №4. - С. 29-31.
2. Рижков О. Перевага сучасності – збільшення можливостей // Пропозиція. - 2000. – №7. – С. 85-87.
3. Юдин И.О., Галиуллин И.З. Где эффективнее ремонт техники // Техника и оборудование для села. – 2000. – №3. – С. 29-30.